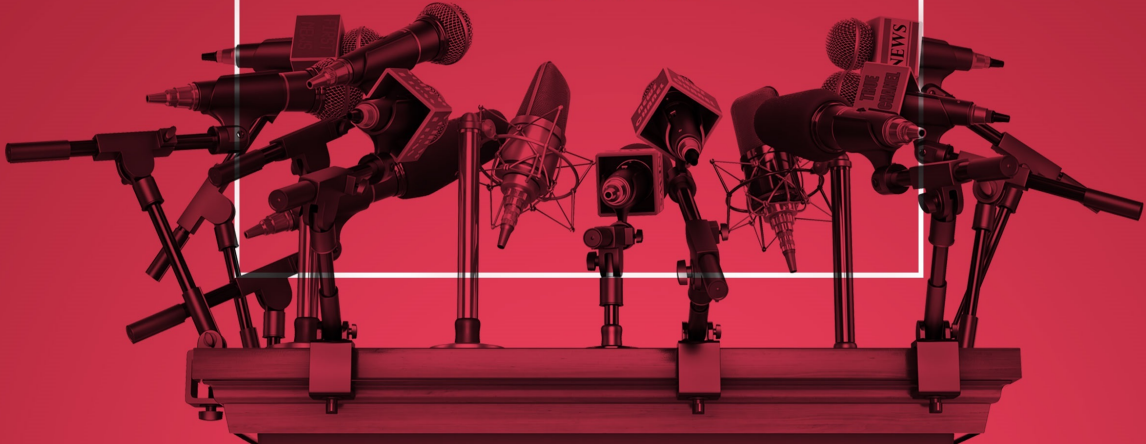

EPAM EKONOMİ VE POLİTİKA
Araştırmaları Merkezi
İSTİNYE ÜNİVERSİTESİ

Haftalık Dış Politika ve Ekonomi Bülteni

124. Bülten

İSÜ | İSTİNYE
ÜNİVERSİTESİ
İSTANBUL

istinye.edu.tr | 0850 283 60 00

[f /istinyeuniv.edu](https://www.facebook.com/istinyeuniv.edu) [t /istinyeunivedu](https://www.instagram.com/istinyeunivedu) [i /istinyeunivedu](https://www.youtube.com/istinyeunivedu)

Artık Bir Yüksek Lisans Öğrencisi Olan Özenç Kayalı'ya teşekkür ediyor, başarılar diliyoruz.

7 nci İstanbul Güvenlik Konferansının Ardından

Doç. Dr. Fahri Erenel-EPAM Müdürü,TASAM Başkan Yardımcısı

Türkiye'nin yakın çevresinde, bölgemizde ve dünyada; güvenlik, afet ve acil durum odaklı krizler, ekonomilerde yaşanan olumsuzluklar, küresel iklim değişikliğine çare bulma arayışları, artan yoksulluk, su ve gıda yetersizlikleri, terörizm başta olmak üzere her türlü gelişmenin yaşandığı, çözüm için arayışların hızlandığı, yeni ittifaklar ve oluşumlara yönelik girişimlerin arttığı bir döneme rastlayan İstanbul Güvenlik Konferansı 04-05 Kasım 2021 tarihlerinde geniş bir katılımı ile icra edilmiştir. 7 ncisi yapılan konferansın medya sponsorluğunu "Global ve savunma Dergisi" üstlenmiştir.

Her bir konferans'ta sağlanan gelişmeler, ihtiyaç odaklı ve geleceğe yön verecek şekilde bir vizyona dayanarak belirlenmiş konular üzerinde yapılan sunum ve tartışmalar, sorunlara çözüm arayışlarında farklı görüş ve düşüncelere yer verme ilkesi İstanbul Güvenlik Konferansı'nın markalaşmasında önemli adımları oluşturmaktadır.

Hedef, Münih Güvenlik Konferansı gibi marka bir konferans haline gelmek ve ülkemizin bu konudaki çalışmalarını dünya ülkelerinin yetkilileri ve akademisyenlerinin de katılacağı bir ortamda tartışmak ve çözüm arayışlarına, strateji üretimine katkı sağlamaktır.

Büyük güçler ve güçlü ekonomiler kadar, yükselen güçler olarak tanımlanan ülkelerin de yeni yaklaşım ve yöntemlerle yakın takibini öngören konferans; hem karar alıcılara politika seçenekleri üretilmesi, hem de akademik faaliyetlerin bu konuya yönlendirilmesi açısından önem taşımaktadır. Konferans'ın hızlanmış travmalarla dönüşen güç ve mülkiyet modelinin doğru zamanlı yakalanmasına stratejik değer katacağı düşünülmektedir.

İstanbul Güvenlik Konferansı'nın önceki yıllardaki toplantılarının seçilmiş tebliğleri ve konuşma seçkileri, TASAM yayınları tarafından kitaplaştırılmıştır. Konferans'ın 2015 bildirileri, "Küresel Yönetişim Güvenlik ve Aktörler: 70 nci Yılında BM", 2016 bildirileri, "Devlet Doğasının Değişimi: Güvenliğin Sınırları", 2017 bildirileri "Yeni Güvenlik Ekosistemi ve Çok Taraflı Bedel"i ve 2018'in seçilmiş bildirileri "Geleceğin Güvenliği" başlığı altında kitap olarak basılmıştır. 2019 yılında icra edilen 5 nci Konferans'ın seçilmiş bildirileri "Yeni Dünya Ekonomi ve Güvenlik Mimarisi | New World Architecture of Economy and Security" adıyla Ekim 2020'de e-kitap olarak yayımlanırken, 2020 yılındaki 6 ncı Konferans'ın bildirileri de "Kovid-19 Sonrası Geleceğin Güvenlik Kurumları ve Stratejik Dönüşüm" adıyla e-kitap olarak yayımlanma aşamasındadır. Bu konferansta sonucunda da aynı işlem yapılacaktır.

"Post-Güvenlik Jeopolitik: Çin, Rusya, Hindistan, Japonya ve NATO" ana teması üzerine şekillenen konferans ile birlikte;

-Türkiye - Körfez Savunma ve Güvenlik Forumu,

-Türkiye - Afrika Savunma Güvenlik ve Uzay Forumu,

-Denizcilik ve Deniz Güvenliği Forumu eş etkinlikler olarak yürütülmüştür.

Konferansın vizyon belgesinde yer verilen konular anahtar konuşmalara, bildiri hazırlıklarına, bildirilerin sunulmasına, tartışmalara derinlik ve genişlik kazanmıştır.

TASAM (Türk Asya Stratejik Araştırmalar Merkezi) Başkanı Süleyman Şensoy açış konuşmalarında aşağıda yer verilen konulara değinmişlerdir.

-İlk İstanbul Güvenlik Konferansı toplantısının sonuç bildirisinin ilk maddesinde yer alan “mevcut üretim, tüketim ve büyüme standartları en büyük güvenlik tehdidi ve riskidir” vurgusunu, pandemi döneminde ve sonrasında yaşananlar teyit etti. İki yıl önceki açılış konuşmamızda “insanlığın karşı karşıya olduğu ortak riskler itibarıyla mevcut rekabetin büyük ölçüde anlamsızlaştığı, fakat toplumların ve devletlerin rekabet etmeden yaşayamayacağı, dolayısıyla bu rekabetin mümkün olduğu ölçüde uzaya veya farklı alanlara taşınması gerektiği, yoksa mevcut rekabetin insanlık için doğru bir zamanlamada olmamasından ötürü faydadan çok zarar getirdiği” üzerinde durmuştuk. Bugün yaşanan tartışmalar, komplo teorileri, bilimsel tezler ve antitezler, bu noktada insanlık için büyük bir risk olduğunu da ortaya koymaktadır.

-Millî Savunma ve Güvenlik Enstitüsü ile İstanbul Güvenlik Konferansı dışında da güvenlik ile ilgili birçok çalışma yapmaya gayret ediyoruz. Güvenlikte ve düşünce kuruluşu olabilmekte en önemli unsur, eleştirel düşünce ve liyakat temelinde proaktif olabilmek, politika önerileri geliştirebilmektir. Düşünce kuruluşlarının yorum ve makale yayımlamasının, yapmaları gereken işin çok küçük bir kısmı olduğunu düşünüyorum. Bunu üniversiteler yapmakta, milyonlarca makale ve kitap yayımlanmaktadır. Bir düşünce kuruluşunun, hedef aldığı ve odaklandığı alanlarda mutlaka politikaları etkileyecek, pozitif katkı sunacak bir yapılanma ile çalışması gerektiğini, önümüzdeki yıllarda bu anlamda - Batı’dakiler dâhil olmak üzere - düşünce kuruluşlarının önemli bir bölümünün işlevsiz kalacağını ve kalmaya başladığını düşünüyorum.

-Bir musibet, bin nasihatten evladır” atasözümüz, pandemi ile hem Türkiye için hem dünya için doğruluğunu teyit etmiştir. Gelineen noktada küresel anlamda, hem kendi elimizle yaptığımız hatalar, hem uluslararası sistemin sağlıklı çalışmaması, hem de ulus devletlerin zayıflaması ve yeterli kurumsal kapasiteye sahip olmaması nedeniyle birçoğu ciddi ve herkesi aşan küresel tehditler söz konusudur. Örneğin pandemi sürecinde gördüğümüz üzere, büyük orduların salgınla mücadeleye pek katkısı olmadı. En fazla, lojistik destek noktasında ihtiyaç olan alanlarda devreye girdiler veya bir takım sağlık bazlı lojistik takviyeleri, katkıları oldu. Bu anlamda bu süreç hiç kimsenin çalışmadığı yerden geldi. Keza pandemi, savaş ve güvenlik doktrini ile yürütülmesi gereken bir süreçti. Hangi ülke ne kadar uyum sağladı, bu doktrin görünür veya görünmez şekilde ne kadar uygulandı, bunu zamanla daha iyi analiz edeceğimizi düşünüyorum.

-Geldiğimiz noktada; az önce de ifade ettiğim gibi, düşmanlıklar ile önceliklerin yeniden düşünülmesi gerektiği ve aslında bunun 10-20 yıl önce yapılması gerekirken yeterince yapılmadığı kanısındayım. Önceliklerin ve düşmanlıkların yönetimini yeniden düşünmemiz gereken bir dönemden geçiyoruz. Şüphesiz herkes kendi bakış açısı ile bir takım çıkarımlar yapabilir. Keza, insanlığın “güvenlik” anlamında geldiği nokta ve hayat tarzı itibarıyla son 200 yılı büyük ölçüde Batı medeniyeti şekillendirdi.

-Şimdi ise çok-kutuplu düzene geçiş söz konusu. Referanslar belli ölçülerde farklı, belli ölçülerde tek düze olmaktadır. Uluslararası sistemin kuralları büyük ölçüde tek merkezde, tek yapıda belirlenmektedir. Bundan dolayı - bir ideolojik söylem olarak değil - hem ulusal hem uluslararası ve küresel ölçekte Kızıllemalara, doktrinlere ihtiyacımız olduğunu düşünüyorum. Bu, Çin’de Zümrüdüanka’dır. Dünyanın başka bir yerinde başka bir şeydir. Çinli dostlarımız bize “yanlış kalkınma modeli izledik, küllerimizden Zümrüdüanka gibi yeniden doğacağız” tanımlaması yapmıştı. Bu Kızıllema, her kültürde farklı şekilde ifade edilebilir. Fakat

güvenlikten bağımsız olmayan bir medeniyet krizi yaşadığımızı düşünürsek insanlık için ortak değerlere ve ahlak devrimine hayati gereksinim olduğu kanaatindeyim. Bunun için de iyi örneklerle ihtiyacımız var.

-Diğer önemli nokta ise çoklu görev ve yetenek temelli kurmay güvenlik/ordu merkezli dönüşümdür. Ordu dememiz gerekmiyor fakat kurumsal birikim açısından bunu vurgulamak önemli. Bu doktrin ile stratejik dönüşüme ihtiyacımız var. Fakat bunun için dünya olarak çok geç kaldığımız düşüncesindeyim. Bu konuda başarılı olan ülkeler elbette mevcut fakat burada sivillerin her konunun güvenlikleştirilmesi gerektiğine ikna olması, akabinde askerlerin de sivillerin alanına giren ilgili konularda uzmanlığa ya da yönetim altyapısına sahip olması gerektiği aşıkardır. Gereksiz bir asker- sivil tartışması başlatmadan, bunun bir yönetim tarzı hâline gelmesi gerektiğini düşünüyorum.

-Güvenlik bugün; Tarım, Sağlık, Ekonomi Bakanlıklarında başlamaktadır. Meritokratik alt yapının her noktasında güvenlikleştirme, yönetim biçimi hâliyle topluma yansıyacaktır. Ayrıca tüm dünya için benzer stratejik dönüşüm ihtiyacı içinde olduğumuzu düşünüyorum. Çünkü mengene her geçen yıl tüm insanlığın boğazını sıkmaya devam ediyor. Bu konuda başarılı olmaya aday ülkeler arasında Türkiye'nin de olduğunu vurgulamak isterim.

-Kişisel yorumuma göre meritokrasi, sadece bürokrasi değil her şeyin doğru yerde olması ve doğru yerde durması anlamına gelmektedir. Tüm bu güvenlik riskleri ve yeni dünya ile rekabet edebilmek için toplumsal dengeler dâhil olmak üzere meritokrasinin yeniden liyakat ve eleştirel düşünce temelinde organize edilmesi gerekmektedir. Meritokratik dönüşümün ve ekonomik dönüşümün temel sloganının "az kaynak, çok insan" olduğunu düşünüyorum. Bu özellikle son 20 yıldır çok güçlü bir yapısal olgu olarak karşımıza çıkmakta ve TASAM tarafından ısrarla vurgulanmaktadır. Bu kavramı sürekli dile getirsek de maalesef tam tersini işletmeye devam ediyoruz. Oysa "az kaynak, çok insan" alt yapısını kurduğumuz zaman risklere ve krizlere karşı daha dayanıklı hâle geliyoruz. Bu anlamda Türkiye'nin 2.200 yıldan eskiye dayanan bir kurumsal geçmişi ve birikimi var. Benzer şekilde dost, kardeş ülkelerin de birikimi var. Dolayısıyla "az kaynak çok insan" modeli bir dönüşüme ihtiyaç; yönetilebilirliğin de, güvenliğin de muasır anahtarıdır.

-Konferans konumuzun da merkezini oluşturan "Post-Güvenlik Jeopolitik" başlığının içini dolduran konular; özellikle Akdeniz, Atlantik ve Hint-Pasifik'teki yeni entegrasyon çalışmaları olmaktadır.

-Bunların bir kısmı resmîleşti, bir kısmının müzakereleri devam etmektedir. Bir kısmı ise beyan edildi, henüz resmî bir girişim yapılmadı. Fakat bunların hepsi farklı alanlarda yeniden standartları belirleme ve yeniden iş bölümü yapma noktasındaki entegrasyonlardır. QUAD, AUKUS, BLUE DOT NETWORK, D10, T12 entegrasyonlarında hem Avrupa'dan hem Hint-Pasifik'ten ülkelerin olduğunu ve ABD'nin ise tümünde yer aldığını görmekteyiz. CPTPP, RCEP vb. karşıt entegrasyonlar da yeni bir re- organizasyon sürecine girmiştir.

-Çin'in belli teknoloji alanlarında öne geçmesi ile uluslararası standartları tanımlama yetisi de gelişmiş oldu. Bu ise uluslararası sistemde en önemli rekabet unsuru hâline gelmiştir. Zira standartları kim belirlerse sonuçları da o belirlemiş oluyor. Mesela T12, tekno demokrasileri tekno otokrasilere karşı bir araya getiren bir yapılanma olarak öngörülmüştür. Bu anlamda bütün entegrasyonların hem güvenlik hem sosyolojik hem ekonomik hem de teknolojik

anlamda zaman içinde büyük karşılıkları olacaktır. Bu entegrasyonlar içindeki dengenin nasıl şekilleneceği, her ülkenin kendine göre nasıl bir pozisyon alacağı noktasında bu konuların karşılaştırmalı çalışılmasına çok ihtiyaç var. Dünyanın bugünü ve geleceği açısından, temel büyük ülkeler olarak Çin, Rusya, Hindistan, Japonya ve NATO'nun - ki Türkiye de NATO'nun ikinci büyük ordusuna sahip üyesidir - alacağı inisiyatiflerin ve örnekliklerin sürükleyici ve belirleyici olacağı aşikardır ve bunun olası senaryolarının da çok iyi analiz edilmesi gerekmektedir.

-Tüm bu rekabet parametrelerinin ışığında ve “yeni güç ve mülkiyet ekosistemi” içinde, konvansiyonel olarak sahip olduğumuz her şeyin, anlamını büyük ölçüde kaybettiği ve değerinin düştüğü bir dönemdeyiz. Örneğin Türkiye'nin bayrak taşıyıcı hava yolu olan gözbebeğimiz Türk Hava Yolları'nın piyasa değeri 2 milyar dolar olup, 350 adet uçağı bulunmaktadır. Fakat bir nevi taksi uygulaması olan Uber ise hiç aracı olmamasına rağmen yakın geçmişte 100 milyar dolar piyasa değerine ulaşmıştır. Buna benzer sayısız örnek üretilebilir.

-Henüz uzayla ilgili ciddi ticari dönüşüm olmamasına rağmen ABD'de 100 milyar dolar değerinde uzay şirketi vardır. Uzun yıllardır TASAM olarak ülkemiz ve dünya için “kendimizi nerede, hangi kulvarda görüyoruz ve ne ile yüzleşeceğiz” diye sorguluyoruz. Bu anlamda elimizdeki alt yapıyı ve kapasiteyi güncel varlıklara/yeni konvansiyonele dönüştürmeye dair nasıl bir politika izleyeceğimiz geleceğimiz ve güvenliğimiz için de belirleyici olacaktır.

-Aynı şekilde uzun süredir bizim de dile getirdiğimizüzere, Kovid-19 salgınından sonra beklenen; siber güvenlik, gıda kıtlığı, üretim-tüketim zincirinin güvenliği ve rekabetçi yönetimi olacaktır. Bu siber güvenlik alanı artık hayatın işleyişi, doğası hâline gelmiştir. Pandemiden sonra özellikle tüketime ulaşma noktasında ciddi sorunlar var ve global ölçekte çok ciddi bir enflasyon ile karşı karşıyayız. Bunun arkasında; ABD'nin, Avrupa Merkez Bankası'nın çok fazla karşılıksız para basması gibi nedenlerle birlikte, Çin'in kalkınma modelini değiştirmesi yatmaktadır. Tüketime ulaşmak, Çin öncesi döneme evrilmekte ve birim fiyatlar sürekli yükselmektedir. Bu aslında ulusal enflasyonların da, ekonomi politikalarının da üstünde bir konudur. Ülke bazında bu döneme zayıf yakalanmışsanız şüphesiz sonuçlarını çok daha kötü hissediyorsunuz. Bu konjonktürün; hem güvenlik açısından hem devletlerin, toplumların sürdürülebilirliği açısından büyük türbülanslara gebe olduğunu düşünüyorum. Çünkü tüketime yeterince ya da hiç ulaşamamanın ortaya çıkaracağı sorunların iyi analiz edilmesi gerektiğinin altını çiziyorum.

İstanbul Güvenlik Konferansı'nda “Post-Güvenlik: Kavramsal İnceleme”, “Jeopolitik Yenilenme ve Değişim/ Post-Güvenlik Dönemde Jeopolitik Yönelimler”, “İnsan-Ötesi Jeopolitik, Evrensel Jeopolitik (Uzay Hâkimiyeti)”, “Kırılganlık Olgusu ve Küresel-Bölgesel Mücadele Jeopolitiği”, “Post-Güvenlik Dönemde Bloklaşma ve Ayrışma Eğilimleri”, “NATO'nun Yeni Yapılanma ve 2030 Perspektifi”, “Post-Güvenlik Dönemde İttifakların Geleceği: NATO - PESCO”, “Asya NATO'su QUAD (Dörtlü Güvenlik Diyalogu: ABD, Japonya, Avustralya, Hindistan) ve Hint-Pasifik”, “PESCO'nun Güncel Vizyonu ve AB'nin Kararlılığı”, “Güçlenen Devlet ve Etkin Yönetişim Talebi”, “Jeopolitik Veri Mücadeleleri” başlıkları altında oturumlar düzenlenmiştir.

Aşağıda bazı bölümlerine yer verilen Amin Maalouf'un "Çivisi Çıkmış Dünya" adlı eseri ile George Monbiot'un "Enkazı Kaldırmak" adlı eseri mevcut durumunu tespiti ve gelecek öngörülerini açısından önemli bilgileri içermektedir.

Aslen Lübnanlı Müslüman bir yazar olan Amin Maalouf, "Çivisi Çıkmış Dünya" adlı eserinde, özetle kitabı yazmasında ki amacın geç kalındığını, ama çok geç kalınmadığını, çöküşü ve gerilemeyi önlemek amacıyla bütün gücümüzle harekete geçmemenin bir intihar, bir suç olduğunu, düşünce ve davranış alışkanlıklarımızı kökünden değiştirme, hayali gerçekliklerimizi kökünden değiştirme ve öncelikler ölçeğimizi yeniden oluşturma cesaretinin gösterilmesi gerektiğini dile getirmek olduğunu belirtmektedir.

"Medeniyetler çatışması" adı altında kuramsallaşıp yasallaşan ve dünyadaki bütün kültürler ve halklar için felakete yol açacak politikaları eleştirerek, yaşamın devamlılığının olmazsa olmazı olarak gördüğü hoşgörü çılgınlığını yeniden duymaya davet eden Maalouf, eserinde yer verdiği konular kendi deyimi ile adeta çivisi çıkmak üzere olan dünyanın nasıl toparlanabileceğine dair bir yol haritası niteliğindedir.

Maalouf, SSCB'nin dağılmasıyla yatırımlarını artıran Çin ve ekonomik kalkınmada yeniden yapılanmaya giden Hindistan'ın kapitalist rekabette kendilerine yer edindiğini ve büyük ölçekte gelişmişliklerine vurgu yapmakta, Arap-İslam âlemi'nin bir daha çıkamazcasına tarihsel bir kuyu'ya gömüldükçe gömüldüğünü, bütün dünyaya karşı, Batılılara, Ruslara, Çinlilere, Hintlere, Yahudilere vb. ayrıca her şeyden önce kendisine karşı öfke duyduklarını belirtmekte, bir Arap birliğinin kurulamamasının en büyük nedeni olarak mezhep çatışmalarını görmektedir.

Dünya nüfusunun %5'ini oluşturan ABD vatandaşlarının yapacağı seçimlerin dünyanın geri kalan %95'i üzerinde belirleyici bir rol oynamakta olmasının sorunların temelini oluşturduğunu, halkların ve bireylerin, insanlar tarafından var edilen ve ortak değerlerin taşıyıcısı olarak görülen bir kurumun yetkesini, aşırı zorlama olmaksızın kabul etmesini sağlayan şeyin meşruiyet olduğunu, dünyadaki hükümetlerin çoğunda meşruiyet sorununun var olduğunu belirtmektedir. Bilim ve teknolojiadaki gelişimin insanlar için oldukça fazla boş vakit yarattığına ve bu boşluğu tüketimi artırarak değil bilgi edinmeye ve içsel yaşamı geliştirmeye ayırmamız gerektiğini söylemektedir.

George Monbiot'un "Enkazı Kaldırmak" adlı eseri Maalouf'u tamamlar nitelikte olduğu değerlendirilmektedir. Monbiot, eserinde daha karanlık bir tablo çizmektedir.

İnsanların yaşadıkları toplumla bağlarının kopmakta olduğunu, geleceğe ve siyasi kurumlara olan inancın yitirildiğini, hayatları üzerindeki iradeyi kaybeden insanların kendileri gibi birisine inanmayı tercih etme eğiliminde olduklarını, devletin değişimi yaratacak bir güç olmaktan ziyade sömürü ve keyfi güç kullanımının temsilcisi olarak görüldüğü, otorite ve itaat dışında vatandaş devletle bağlayacak hiçbir şeyin kalmadığını, hüsrarla sonuçlanan beklentiler nedeniyle radikalleşmenin artmakta olduğunu belirtmektedir.

Eserinde, ABD merkezli "Journal of Democracy" tarafından yapılan anketlere yer vermekte, anket sonuçlarının demokratik normlara olan inancın giderek yerle bir olduğunu

vurgulamaktadır.Sonuçlara göre,demokratik bir rejimde yaşamak isteyen Amerikalıların oranı İkinci Dünya Savaşı öncesinde doğanlar için % 72 iken, 1980 sonrasında doğarlarda bu oranın %30'lara gerilemesi,ayrıca her 6 kişiden birinin ordunun başa geçmesi gerektiğini işaretlemesi,%53'nün mevcut sistemin işlemediğini belirtmesi, tablonun karanııklaşmakta olduğunu göstermesi açısından önem taşıdığı değerlendirilmektedir.

Konferansta ana temaya uygun olarak birbirinden çok değerli ve yoğun emek,araştırmaya dayalı,öngörü ve analiz içeren bildiriler sunulmuştur.Bu bildilerden bazılarının dikkat çekici yönlerine aşağıda yer verilmiştir.

-Rusya ile Batı arasındaki rekabetin daha sert bir görünüm sergileyeceği,Rusya'nın 2021 yılı Ulusal Güvenlik Stratejisinde yer aldığı üzere daha fazla alanı güvenlikleştirildiği ve önümüzdeki süreçte iç sorun ve hassasiyetlerine odaklanarak iç güvenliğini sağlamlaştırmaya çalışacağı,Rusya'yı büyük bir güç olarak konumlandıran strateji'nin, Rusya'nın mevcut milli güç unsurları ile sınırlandırıldığını,mevcut durumda kabiliyeti ve hedefleri arasında dengeyi sağlamak maksadıyla doğrudan olmayan ve asimetrik yöntemlere başvurmaya devam edeceğinin değerlendirildiği,

-Gücün,yetenek olarak güç,ilişkisel güç ve yapısal güç olarak ayrımının yapılabileceği,ilişkisel güçten yapısal güce geçiş yapıldığında birincil ve ikincil güç kaynaklarının ön plan çıktığı,birincil güç kaynakları arasında; savunma,bilgi,üretim ve finans konularının,ikincil güç kaynakları arasında ise ulaştırma,refah,ticaret ve enerji konularının yer aldığı,

-21 nci yüzyılın temel zorluğunun çağdaş küresel güvenlik problemlerin kapsamı, ölçeği ve doğası ile uyumlu kuramsal bir çerçevenin yokluğu olduğu,artık, ulusal ya da uluslararası her seviyede güvenliği geçmişin anlayış ve kurumları ile sağlama imkânının zayıfladığı, devlet, aile, kapitalizm, üniversite, sosyal refah, özgürlük ve kurtuluşun yani 'modernite'nin dönemi geçtiği,hızla gelişmekte olan teknolojilerin neden olacağı ekonomik ve toplumsal dönüşümler, uluslararası düzenin de yeni bir çerçeveye yani devletsiz (sınırların olmadığı post-modern) sisteme geçilmesini dikte ettiğini,yeni dünya düzeninin modellerinin;daha güçlü bir Birleşmiş Milletler,Dünya Konfederasyonu/Federalizmi,Dünya Hükümeti / Tanrı Kenti,İngilizce konuşulan bir Hava Diktatörlüğü, Küresel seçkinler grubunun Yeni Dünya Düzeni, 2004 sonrasında ABD'nin dillendirdiği Çok Taraflılığın olabileceği,tek dünya düzeninin 2045 yılında kurulabileceğini, devletler ve sınırların kalkacağını, çıkabilecek bir nükleer ve biyolojik savaşta çok sayıda insanın yaşamı yitireceği , büyük nüfus kontrolünün bizi beklediği,modern dönemin fiziksel kurumlarının (eğitim, üretim, bürokrasi vs.) yerini dijital ve uzaktan olan yeni modellerin alacağı,insanlar özgür düşünme yeteneklerini kaybedecekleri, çiplerle internet üzerinden kontrol edileceklerive birbirlerine bağlanacakları,

-Güvenliğin küresel bir mesele olarak, tek bir merkezden yönetilecek kurallar çerçevesinde küresel çözümlerle "akıcı" bir şekilde sağlanacağı, Post-Modern güvenliğin, kendine has bir küresel teşkilat ve görev tanımı içinde sorunlara önceden hazırlanmış kriz yönetim prensipleri çerçevesinde standart çözümler sağlayacağını, akıcı güvenlik anlayışı içinde geçmişin klasik geniş kapsamlı askeri harekât tehdidine dayanan caydırma işlevli devasa silahlı kuvvetleri yerine daha çok jandarma/polisiye görevler edinen yapılara ihtiyaç duyulacağını,güvenlik görevleri için kuvvet ve kabiliyet havuzundan seçilen unsurların kullanılacağı,

-Güvenlikleştirme görevlerinin toplum düzenini sağlayacak sıradan polis görevlerinden yüksek yoğunluklu çatışmaya ve ülke inşası görevlerine kadar geniş bir spektrumu kapsayacağı, bu görevlerin; evrensel çatıyı temsil eden küresel yapıdan onay almış görev tanımı ile hareket eden sabit ve değişen bölgesel güvenlik yapıları tarafından takip ve kontrol edilecekleri,

-Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (IPCC)'nde iklim değişikliğinin birey güvenliği bağlamında değerlendirildiği, küresel güvenliğe en büyük tehdidin iklim değişikliği olduğu,

-Soğuk Savaş Sonrası Dönemdeki Türk-Rus İlişkilerinde Sinir Uçlarının aşağıda sıralanan konuları kapsadığı,

*1992-1993 döneminde Dağlık Karabağ sorunda Rusya'nın Ermenistan'a desteği,

*2 nci Karabağ Savaşı sırasında Azerbaycan'ın Karabağ'ın tamamını alacak iken, Rusya'nın ateşkes yaptırtarak, Ermenistan'ı kurtarması ve Dağlık Karabağ'ın Azerbaycan'ın kontrolüne geçmesinin engellenmesi,

*Yugoslavya'nın dağılması sırasında Bosna-Hersek ve Kosova krizlerinde mazlum milletler yerine Sırp lar yanında yer almaları,

*Bağımsızlık mücadelesi sırasında Çeçenistan'ın başkenti Grozni'de "taş üstünde taş bırakmaksızın", silahsız insanları dahi katletmesi,

*1997-1998 döneminde Türkiye'nin muhalefetine rağmen GKRY'ye S-300 füze ve hava savunma sistemi satması,

*Ağustos 2008'de Gürcistan'a müdahale ile bölge istikrarına darbe vurması,

*2014'te Kırım'ın ilhakını sağlaması,

*Doğu Ukrayna'da istikrarsızlığa neden olmak,

*PKK/YPG gibi Türkiye karşıtı terör örgütlerine destek vermesi,

*Suriye iç savaşında başlangıçtan itibaren Türkiye'nin karşıtı Esad rejimi yanında yer alarak destek vermesi. Bu arada uçak düşürme krizi ile Türkiye'ye yaptırımlar uygulayarak tarihi "Moskof düşmanlığını" hatırlatması, El-Bab'ta ve İdlib'te çeşitli bahanelerle Rus uçaklarının Türk askerlerini şehit etmeleri, Suriye'nin geleceğiyle ilgili "Cenevre Süreci"ne katılacak Suriyeli taraflar konusunda farklı tercihlerde bulunması,

*İdlib konusunda varılan Soçi Mutabakatı'na rağmen mutabakatı Esad rejimiyle birlikte delmesi

*Libya'da çıkarların çatışması.

-Birleşik Krallık'ın, dünyadaki yerini yeniden tanımlamak, güvenlik, savunma, kalkınma, dış politika açısında küresel olarak konumlanabilmek istediği, uluslararası rekabetten fiili çatışmaya kadar görülen tüm "güç unsurlarını (güvenlik, savunma, diplomasi, dış politika,

kalkınma yardımı, ticaret, bilgi, ekonomik teşvikler ve caydırıcılık vb.)” dikkate alan Birleşik Krallık’ın "büyük stratejisinin" geliştirilmesinin önünün açılmakta olduğu,2030 yılına kadar, ulusal güvenlik ve uluslararası ilişkilerde; Jeopolitik ve jeoekonomik değişimler, Sistemik Rekabet,Hızlı Teknolojik Değişim,Uluslararası Zorluklar adı altında dört kapsayıcı alanın belirlendiği,AB'den ayrılmasını "dış politikaya farklı bir yaklaşım getirmek" için bir fırsat olarak tanımlamakta olduğu,Avrupa’nın güvenliğine önem verdiği ve Avrupalı komşuları ve müttefiklerinin "hayati ortaklar" olduklarını vurguladığı,Hint-Pasifik bölgesini “hem tek başına hem de birlikte ağırlık ve etkiye sahip birden fazla bölgesel güç içermesiyle artan jeopolitik ve ekonomik öneme sahip” olarak tanımladığı,Çin’in, dünyadaki en önemli jeopolitik etken olarak kabul edildiği ve Çin’in ekonomik güvenliğe yönelik en büyük risk olarak görüldüğü,Rusya'nın doğrudan tehdit olduğu kabul edilmesine rağmen, Rusya'nın oluşturduğu tehditlere karşı birleşik bir stratejinin ortaya konulmadığı,NATO dışında yeni bir yaklaşımın öngörülmemekte olduğu,Terörizm’in , gelecek 10 yılda da büyük bir tehdit olmaya devam etmesinin beklendiği,Afrika ve Orta Doğu'da terörizm ve aşırılık yanlısı grupların faaliyet alanlarını artıracakları,2030 yılına kadar, bir KBRN terör saldırısının başlatılmasının muhtemel olduğu,

-Cebelitarık’tan Tayvan geçidine kadar olan bölgelerde ittifakların güncellenmekte olduğu,

-Önümüzdeki dönemde güç mücadelesinin yaşanacağı alanların,teknolojik ürünlerin geliştirilmesi ve ihracı ile teknolojinin standartlarının belirlenmesi olacağı,yine önümüzdeki döneme ilişkin cevap aranacak soruların aşağıda yer verildiği şekilde olabileceği,

*Teknolojik gruplaşmalar veya cepheleşmeler sözkonusu olur mu?

*Teknolojik soğuk savaş yaşanır mı ?

*Türkiye açısından: artan karşılıklı bağımlılıklar risk ve tehdit unsurlarına dönüşür mü,özellikle de kritik teknolojiler çerçevesinde ?

*Türkiye açısından: siber alanın kullanımına yönelik olarak normların ve standartların belirlenmesinde ülkemizin bir ajandası var mıdır?

- Çin’in, Rusya ya da terörist grupların aksine NATO'ya doğrudan bir askeri tehdit oluşturmaya da, Pekin'in Avrupa'daki artan ekonomik etkisi ve diplomatik atılğanlığının, Rusya ile artan askeri ilişkisiyle birleştiğinde, transatlantik ekonomi ve güvenliği için büyük etkilerinin olduğu, Çin'in ortaya koyduğu çok yönlü güvenlik zorluklarının, NATO 2030 olarak bilinen güncellenmiş bir stratejik konseptte giden süreçte de dikkate alındığı, NATO için doğrudan bir askeri tehdit olmadığı belirtilmekle birlikte, öneminin 2030’da daha da artacağına ifade edilmiş olması ve Çin tarafından yaratılan güvenlik endişelerine yönelik daha fazla zaman ve kaynak ayrılması gerektiğinin vurgulanması,

-Avrasya Güvenlik Alanı’nda da yeni dengelerin oluştuğu ve bloklaşmaların ortaya çıktığının açıkça görüldüğü,bu bloklaşmada ABD ve İngiltere karşısındaki Çin ve Rusya’nın konumu ile ABD’nin yanına alacağı devletlerin giderek daha belirgin hale geldiği, ABD’nin Batıda Rusya’ya karşı yanında İngiltere ile birlikte; Polonya, Romanya, Ukrayna, Bulgaristan ve Yunanistan gibi ülkeleri alırken, Çin’e karşı yine İngiltere ve Hindistan başta olmak üzere Japonya, Güney Kore,

Avustralya gibi ülkelerle ittifak arayışı içerisinde olduğu ve bu doğrultuda harekât ortamını şekillendirmeye çalıştığı, bu anlamda sıklet merkezi olacak bölgelerin Doğu Avrupa’da Rusya’ya karşı, Üç Deniz Hattı (Baltık Denizi- Karadeniz-Akdeniz) olurken, Çin’e karşı Hindistan anahtar ülke ve sıklet merkezinin Güney Çin Denizi olacağının öngörülebileceği,

- INF Antlaşmasının iptali sonrasında hızlanan silahlanma yarışına dikkat edilmesi gerektiği,
- 21. yüzyıl çatışmalarının temelini ekonomik, siyasi ve askeri güç arayışı ile küresel düzeyde etki alanı büyütme isteği oluşturabileceği, uluslararası ilişkileri etkileyen en temel araçlardan birinin ekonomik dönüşüm ile dağıtım olabileceği ve ekonomi-statükonun temellerinin korunmasına yardımcı olabileceği, bu yeniden dağıtımda, Kuşak ve Yol Girişimi de gösterdiği üzere “Doğu”nun yeniden yükselişte olduğu, çözümlerin; hem güvenlik hem jeopolitik yeni güç merkezlerinin istediği şekilde oluşacak gibi görüldüğü, bu sebeple de yüzyılın esas değerinin yükselen güçler arasındaki koordinasyon olabileceği,

-Stratejik birlikteliklere atıf yapılan projeler sonucu oluşan jeopolitikte küresel sermayenin güvenlik konularında etkin rol oynayacağı, teknolojik ilerleme katetmiş aktörlerin ve/veya bu aktörlerin yanında yer alanların ön plana çıkacağı, statik durum yerine dinamik bir yapının söz konusu olduğu ve bu sebeple ortaya çıkacak tarafların “şaşırtıcı” olabileceği, kurgusal olarak ise; bu yeni küresel düzene adaptasyon sorunu nedeni ile başarısız ulus-devletlerin çoğalabileceği, bu çoğalmanın sonucu yeni çatışma alanlarının oluşa bile birlik vurgulu proje ekseninde çözümleneceği ve hatta ulus-devlet yapılarının dönüşmeye başlayabileceğinin söylenebileceği,

-Avrupa Birliği (AB)’nin yeni güvenlik mimarisinin askeri strateji belgesi niteliğinde ki “Stratejik Pusula” ile yönünü bulmasında zorluklar olduğu, üye devletlerin Avrupa’ya yönelik ana tehditlerin neler olduğu ve bunlara nasıl karşı koyulacağı konusunda fikir birliğine vtrmalarında sorunlar yaşandığı, NATO’nun savunma planlama süreci tarafından halihazırda tanımlanmış olanlara dayanarak, AB’nin hangi görevlere odaklanması gerektiği? ve hangi askeri yeteneklere ihtiyacı olduğu? sorusunun cevaplandırılmasının zaman alabileceği, saldırıya uğrama halinde devreye girmesi beklenen karşılıklı yardım maddesinin nasıl yerine getirilebileceğinde dair belirsizliklerin giderilmesi gerektiği,

-Söylemsel düzeyde bir öncelik haline gelmiş olan güvenlik-iklim bağıntısının operasyonel ayağının güçlendirilmesi gerektiği, OGSP misyon ve operasyonları, iklim güvenliğinin operasyonel ayağının güçlendirileceği temel kurumsal aktör olarak ön plana çıktığı, barış inşası üzerine ya da sivil kriz yönetimi üzerine düşünen herkesin iklim değişikliğinin tıpkı önceki tarihsel trendler olarak nüfus artışı, köyden kente göç vs gibi dünyayı yeniden şekillendireceği tezini kabul etmiş ya da kabul edecek olmalarının önemli olduğu,

-Yeşil Mutabakat” konusu derinlemesine irdelendiğinde çevresel gibi görünen temanın çevresellikten çok öte olarak, ekonomik, enerji politik ve güvenliğe kadar ulaşan veçheleri olduğunun anlaşılmakta olduğu, bu bağlamda Türkiye ve diğer birçok ülkenin “Dönüşüm Stratejileri”ni geliştirmesinin gerekliliğinin önemle kendini gösterdiği, uygun ve etkili dönüşüm stratejilerinin geliştirilememesi halinde birçok ülke, uluslararası kuruluş ve sektör için risk faktörünün oluşacağı, dönüşüm stratejileri konusunda yetersiz kalınması halinde ve/veya geri kalınması halinde yaşanabilecek, başta enerji-politik ve ekonomik hususlar olmak üzere

ulusave uluslararası güvenliğe yansıyabilecek unsurları içinde barındığı, bu süreçte ABD'nin de "Yeni Yeşil Mutabakat" inisiyatiflerini gündeme getirmeye başlamasıyla AB ile ortak eksenle hareket edip, soğuk bir ticari savaş yürütebileceğinin anlaşılmakta olduğu, bundan en çok etkilenecek ülkelerin arasında Çin, Rusya, Hindistan, Japonya ve Türkiye'nin yer alabileceği, Türkiye'nin de AB ile iş birliğine devam edebilmesi için; mutabakat kapsamında en fazla değişim ve dönüşüm geçirmesi beklenen tarım, elektronik, ambalaj, plastik, tekstil ve inşaat (ve inşaatı girdi sağlayan imalat kolları) gibi sektörlerde düzenlemeleri iyi irdelemesi, gelişmeleri takip etmesi ve oluşturulacak standartlara uyum sağlamak konusunda hızlı adım atabilme yeteneğini geliştirmesinin gerekeceği, AB'nin "Yeşil Mutabakat" ve ABD'nin "Yeni Yeşil Mutabakat" inisiyatiflerinin önümüzdeki yılların ekonomik, enerji-politik ve de güvenlik bağlamında satranç tahtasında en etkili güç olabilecekleri,

-Bilgi teknolojilerinin hızlı gelişimi beraberinde, aynı büyüklükte güvenlik sorunlarını getirdiği, internetin ilk yıllarında bilgi güvenliğinin üç önemli bileşeni olan erişilebilirlik, gizlilik ve bütünlük kavramlarından erişilebilirliğin ön plana çıktığı, önce internetin gelişmesi ve işletilmesinin düşünüldüğü, gizlilik ve bütünlüğün geri planda kaldığı, bu durumun internetin temel mimari ve servislerinin zaman içerisinde gizlilik ve bütünlüğe ilişkin sorunlara neden olmasına sebebiyet verdiği, hızlı büyüme nedeniyle de erişilebilirlikle ilgili sorunların da zaman içerisinde arttığı, gelişmelerin güvenlik kavramının her zaman bir adım geride kalmasına neden olduğu, yeni ve gelişmekte olan teknolojilerin, siber tehdit ortamı üzerinde beklenen etkilerinin geleceğin tehdit ortamını şekillendireceğinin öngörüldüğü (yapay zeka ve makine öğrenimi; otonom cihazlar ve sistemler; telekomünikasyon ve bilgi işlem teknolojileri; uydular ve uzay varlıkları; insan-makine arayüzleri; ve kuantum hesaplama.), siber uzaydaki tehditlerin hibrit savaş kapsamında değerlendirildiği,

-Stratejik iletişimin askeri ittifakların ayrılmaz bir parçası olduğu, NATO bünyesinde 2014 yılında Stratejik İletişim Mükemmeliyet Merkezi'nin kurulduğu, dijital platformların yeni bir savaş cephesi olduğu,

-Çin Devleti İç Güvenlik Yaklaşımı ve Yönetimine bakıldığında; siyasi rejim olarak tek parti diktatörlüğü altında yönetilmesi ve katı merkeziyetçi bir anlayışa sahip üniter bir devlet olması yerel yönetim ve güvenliğini demokratik sistemlerden farklılaştırmakta olduğu, her türlü güvensizlik halini yerelde huzursuzluğa dönüşmeden yerinde söndürmeyi bunu içinde bireyin devlete karşı güçsüz bırakıldığı bir usulü benimsediğinin görüldüğü, (Şebeke Yönetim Sistemi, Halk Önleme Ağı Sistemi, Sosyal Kredi Sistemi)

2 gün süren konferans önümüzdeki dönemde güçlü aktörlerin jeopolitik amaçları ve planlamaları ile ilgili olarak, geleneksel döneme nazaran çok daha karmaşık ve tahmin edilmesi çok daha zor bir dönemin başladığını göstermiştir. Bu çerçevede, geleneksel modernist siyasi davranış kalıplarının, dünyanın geleceği için ciddi bir tehdit oluşturduğu ve güvenlik politikalarının da geleneksel yöntemlerle yürütülmesinin artık mümkün olmadığı yönünde bir algı ortaya çıkmıştır. Bu algı çerçevesinde ortaya çıkan yeni jeopolitik eğilimler de "post-güvenlik jeopolitik" kavramı ile tanımlanmaktadır.

Üstelik daha önce “eleştirel jeopolitik” gibi çalışmalarda dile getirilen ve önümüzdeki dönemler için büyük önem taşıyan değişiklikler de söz konusu jeopolitik karmaşıklığı derinleştirmektedir. Bu gelişmeler aynı anda hem işbirliği hem de rekabet ve çatışma unsurlarını eş zamanlı olarak tetikleyebilme özelliğine sahiptir. Örneğin, önümüzdeki dönemde enerji pastasındaki yenilenebilir enerji, kaya gazı, kaya petrolü, füzyona dayalı nükleer teknoloji gibi bileşenlerin payının artması gibi nedenlerden dolayı geleneksel enerji jeopolitiğinde önemli değişiklikler yaşanması büyük olasılıktır.

Özellikle çevre kirliliği, küresel ısınma, sağlık (Kovid-19) ve ekonomik karşılıklı bağımlılık gibi faktörler ülkelerin tek başlarına karar alma ve uygulama yeteneklerini her geçen gün biraz daha sınırlandırmaktadır. Öyle ki, gelişmiş ve güçlü ülkeler bile bu tür sorunları ulusal imkanlarla veya bölgesel işbirliği politikaları ile çözememektedir. Diğer bir deyişle, küresel sistemin her açıdan iyi işlemesi ve iyi işleyen bir sistem ile uyum içinde olunması, ulusal ve bölgesel anlamda ayakta kalmanın ön koşullarından biri hâline gelmiştir. Küresel düzeyde ortaya çıkan bu yeni sorunlar Çin ve Hindistan gibi düşmanca ilişkilere sahip olan “yükselen güçleri” bile, düşmanlığın derecesi ne kadar ağır olursa olsun, çözüm için işbirliğine zorlamaktadır.

“Jeopolitik Yenilenme ve Değişim” olarak nitelendirilen bu evrilmenin farklı bileşenleri vardır: Klasik jeopolitik teorilerin günümüzde ve gelecekte geçerliliği; “denge kuşağı” (shatter belt) kavramından “geçit bölgesi” (gateway region) kavramına kayış (bilhassa Çin’in Kuşak ve Yol inisiyatifi ve Çin denizinde inşa ettiği suni adalar); güç odağı kuramı ve jeopolitik; insan-ötesi jeopolitik ve robotik askerî devrim, bunlardan birkaçıdır.

İnsan ötesi jeopolitik; insanları ve insan olmayanları, mekanı dönüştürmede eşit aktörler kabul ederek insanlar kadar robot, algoritma, bilgisayar virüsleri gibi insan olmayan aktörlerin de kriz ve silahlı çatışmalarda merkezî rol üstlendiklerini kabul etmektedir. Gücün aktörleri artık sadece insanlar veya tüzel kişilikler değil, teknopolitik unsurun objeleri ve onların kümelenmeleridir. İnsan ötesi jeopolitikte artık mekan hakimiyeti insanda değildir, tam tersine robotlar sürekli olarak beklenmedik mekanlara neden olabilir. Dolayısıyla robotlar pasif araçlar değil insanların bir arada var oldukları dünyalarını yeniden programlayabilen ontolojik aktörlerdir.

Söz konusu evrilme sürecinin öne çıkan diğer bileşenleri arasında ise uzay hâkimiyet teorisi veya evrensel jeopolitik; küresel şirketlerin jeopolitik etkisi; devlet terörü ve suikastlarda artış; imparatorluklara veya şehir devletlerine geçiş, yer almaktadır.

Davos 2021 zirvesinin ana konusu olarak belirlenen “The Great Reset” (Büyük Sıfırlama) kavramı; dünyada daha iyi bir ekonomi için kapitalizmin yeniden tasarlanması gerektiğini ve başta paranın yeniden tanımlanması olmak üzere ciddi bir paradigma değişimini öngörmektedir. Bu bağlamda “paylaşımçı kapitalizm kavramı nedir”, “dünya tekrar Bretton Woods sistemine mi dönecek” ve “güvenliğe yansımaları nasıl olacak” gibi sorular da cevap beklemektedir.

Küresel iş modelini, güç ve mülkiyet dağılımını ve post-güvenlik jeopolitiği dönüştüren temel sektörlerin; “Robotik”, “Biyoteknoloji”, “Yapay Zekâ”, “Nanoteknoloji”, “Uzay” ve “Stratejik Hizmetler” olacağı pandemi ile birlikte bir kez daha teyit edilmiştir. Bu durum ise savunma, güvenlik, diplomasi ve sosyo-ekonomi alanlarında faaliyet gösteren kurumlar ve paydaşlarının,

bu yeni konvansiyonel kavramları yeniden yorumlayarak re-organize olmalarını gerekli kılmaktadır. Re-organizasyonun temel değişkeni ise “güvenliğin her şey ve hiçbir şey” olduğudur. Bu bağlamda, düşman veya dostun öz-kurumsal altyapının gücünde ve regülasyon değişikliği üretme hızında olduğunu görmek en önemli farkındalıktır.

Milli Savunma Sanayi Öncülerinden: Özdemir Bayraktar **Doç. Dr. Fahri Erenel-İstinye Üniversitesi**

Milli SiHA'ların öncü ismi, girişimci, yüksek mühendis ve sanayici Özdemir Bayraktar...

Hayatını, sağlığını, varlığını ülkemizin tam bağımsızlığı için son 20 yılını işyerinde yaşayarak, gerek arazide gerek bilgisayar tezgahı başında Milli SiHA'larımıza vakfetti...

1949 yılında aslen Trabzon Sürmeneli olan Balıkçı Lütfi Reis'in oğlu olarak Sarıyer'in Garipçe köyünde doğan Özdemir Bayraktar, Kabatař Erkek Lisesi'nden mezun oldu.

1967'de İstanbul Teknik Üniversitesi Makine Mühendislięi bölümüne giren Özdemir Bayraktar, başarılı bir eğitim döneminin ardından 1972 yılında mezun oldu. Mezuniyetinin ardından 2 yıl boyunca İTÜ Motorlar Kürsüsü Profesörü İsmail Hakkı Öz'ün araştırma asistanlığı görevini yürüterek içten yanmalı motorlar konusunda yüksek lisans çalışmasını tamamladı.

Türkiye'nin sanayi sektöründe öncü rol üstlenen birçok fabrikanın (Burdur Traktör, İstanbul Segman, Uzel vb.) kuruluş ve yeni yatırımlar aşamasında teknik yönetici görevlerinde çalıştı.

İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi mezunu olan ve Türkiye Sınai Kalkınma Bankası'nda bilgisayar programcısı olarak çalışan Canan Bayraktar ile dünya evine girdi. Özdemir ve Canan Bayraktar çiftinin bu evlilikten Haluk, Selçuk ve Ahmet adında 3 çocukları dünyaya geldi.

1984 yılında otomotiv sektörüne yönelik yerlileştirme çalışmalarına katkı sunmak maksadıyla Baykar Makina'nın kuruluşunda yer aldı. Tek bir matkap makinası ile kurduğu Baykar'da hassas talaşlı imalat sektörüne yönelik birçok özgün makina tasarımı ve imalatı, parça işleme aparat tasarım süreçlerini yönetti.

Baykar'ın milli ve özgün İnsansız Hava Aracı teknolojisi geliştirmesi atılımında öncü rol üstlenen Özdemir Bayraktar, bu projelerin hayata geçirilmesinde tasarım aşamasından prototip aşamasına, imalat aşamasından yatırım planlamasına kadar her aşamada aktif ve lider olarak yer aldı.

Baykar tarafından TSK için geliştirilen ilk insansız hava aracı olan Bayraktar Mini İHA Ar-Ge çalışmalarının yapıldığı 2005-2009 yılları arasında Güneydoğu Anadolu bölgesinde askerler ile birlikte gerçekleştirilen çalışmalara liderlik yaptı.

Baykar tarafından milli ve özgün olarak geliştirilen tüm ürünlerin tasarımlarını çizen Özdemir Bayraktar, Bayraktar TB2 ve Bayraktar AKINCI TİHA'ya karakterini veren özgün tasarımların da sahibidir. Hayatı boyunca sahip olduğu mühendislik yeteneğini her zaman güncel teknolojilerle harmanladı. Çalışma hayatında her zaman azmi, kararlılığı, inancı ve geliştirme şevki hiç kaybolmadı.

Özdemir Bayraktar, Baykar tarafından milli ve özgün olarak geliştirilen Bayraktar TB2 SİHA'ların Karabağ'ın Ermenistan işgalinden kurtulmasına sunduğu katkı nedeniyle 2021'de Azerbaycan Cumhuriyeti Cumhurbaşkanı İlham Aliyev tarafından Karabağ Nişanı'na layık görüldü.

Havacılığa olan merakı dolayısıyla hususi pilot sertifikası bulunan Özdemir Bayraktar, Türkiye'nin insansız hava araçları serüveninin öncü ismi olarak bilinmektedir.

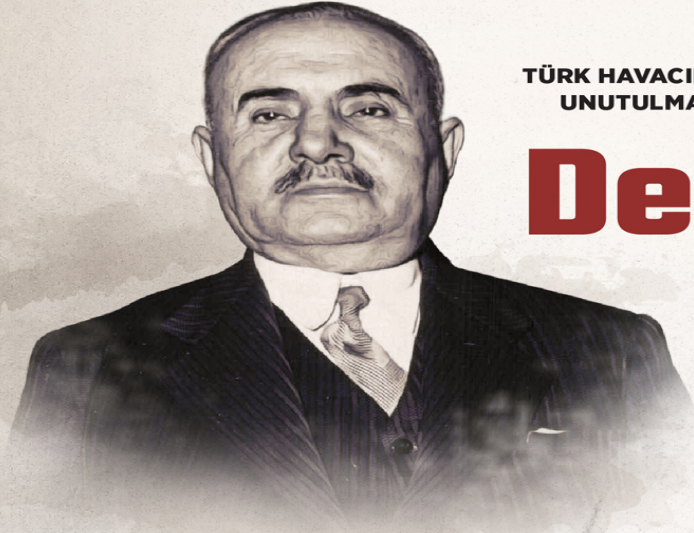
Milli Teknoloji Hamlesi idealinin mimarlarından olan Özdemir Bayraktar, yürüttüğü tüm projelerde hayatı boyunca hak bildiği değerlerden en ufak bir taviz vermeden kalite detaydır anlayışıyla titiz bir şekilde çalışmıştır.

Rahmet ve Minnetle Anıyoruz.

Kaynakça:

<https://baykartech.com/tr/ozdemir-bayraktar/>

TÜRK HAVACILIĞININ
UNUTULMAZ İSMİ:

Nuri Demirağ

Soyadını demir yolu ağının yapımında üstlendiği rol nedeniyle Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ten alan Demirağ, Türkiye'de ilk uçak fabrikasının kuruluşu, ilk sigara kağıdı ve ilk yerli paraşüt üretimi gibi tarihi ilklere imza attı

1886

Sivas'ın Divriği
kasabasında doğdu

Rüştiye tahsilini memleketinde yapan Demirağ, **Ziraat Bankasında** çalışmaya başladı

Maliye Bakanlığının imtihanını kazandı. **İstanbul'da memur** olarak çalıştı

1918

Maliye müfettişi oldu

Sigara kağıtçılığına başlayan Demirağ, "**Türk Zaferi**" adını verdiği sigara kağıdını çıkardı

Türkiye'nin ilk 10 bin kilometrelik **demir yolu ağının 1250 kilometrelik bölümünün** inşasını gerçekleştirdi

Mustafa Kemal Atatürk tarafından Nuri Bey'e "**Demirağ**" soyadı verildi

Bursa'da Sümerbank'ın merinos, Karabük'te demir ve çelik, İzmit'te selüloz, Sivas'ta çimento fabrikalarıyla İstanbul'da hal binasını ve Eceabat-Hava şosesini yaptı

1931

İstanbul Boğazı'na köprü inşası projesini başlattı. 1934'te hazırlıkları biten proje Cumhurbaşkanı tarafından beğenilse de hükümetten onay alamadı

1933

Vecihi Hürkuş'un "Vecihi XVI" adlı kapalı kabin uçağını imal etmesinde büyük pay sahibi oldu

1936

Devletin **ilk uçak fabrikasını** kurma girişimine başladı. Atölye binası İstanbul'da inşa edildi

Demirağ'ın ismini simgeleyen "**Nu.D-36**" adlı ilk tek motorlu uçak üretildi

Türk pilotların yetişmesi için **Gök Okulunu kurdurdu.** 1943'e kadar **290 pilot yetiştirdi**

1938

"**Nu.D-38**" adlı çift motorlu 6 kişilik yolcu uçağı üretildi

İlk uçak siparişini veren Türk Hava Kurumu (THK), **Nu.D-36'nın test uçuşunda düşmesi** sonucu siparişi iptal etti

1939

İlk yerli paraşüt üretimini gerçekleştirdi

1941

Tamamen Türk yapımı **ilk uçak İstanbul'dan Divriği'ye uçuşt.** Demirağ'ın oğlu ve Gök Okulu'nun ilk mezunlarından Galip Demirağ, bu uçuşta pilot olarak görev yaptı

1944

Nu.D-38, dünya havacılığı yolcu uçakları **A sınıfına** alındı

1946

Yurt dışına uçak satışının yasak olması sebebiyle satış yapamayan fabrika 1950'li yıllarda kapandı

Demirağ, çok partili dönemde ilk muhalefet partisi olan **Milli Kalkınma Partisinin kurucuları** arasında yer aldı ve genel başkanlığını üstlendi

1954

Demokrat Parti Sivas Milletvekili olarak Türkiye Büyük Millet Meclisine girdi

1957

Türk havacılığının ilk girişimcilerinden olan Nuri Demirağ, 13 Kasım'da vefat etti

Lapseki ve Gelibolu arasında yapımı devam eden '1915 Çanakkale Köprüsü'nde son tabliyenin montajıyla 87 tabliye bloklarının hepsi yerleştirilmiş olacak

'SİMGELERİN KÖPRÜSÜ'

1915 Çanakkale Köprüsü'nde tabliye montajı tamamlanıyor

1915 ÇANAKKALE KÖPRÜSÜ

Kınalı-Tekirdağ-
Çanakkale-Gelibolu
Balıkesir-Savaştepe
Otoyolu

Köprü,
Malkara-Çanakkale
Otoyolu'na bağlanarak
101 kilometrelik
güzergahın en önemli
parçası haline gelecek

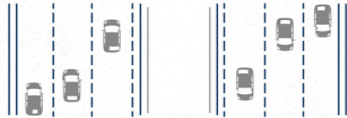
Çanakkale Deniz
Zaferi'nin 107'nci yıl
dönümüne rastlayan
**18 MART 2022'DE
HİZMETE AÇILMASI
PLANLANIYOR**

Özellikleri itibarıyla
"simgelerin köprüsü"
olarak anılan,
mühendisliğindeki ince
detaylarla öne çıkan,
"dünyanın en uzun
orta açıklıklı köprüsü"
olacak

Köprü'nün iki ayak aralığı, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşunun 100'üncü yılıyla anlamlandırılarak **2023 metre olarak tasarlandı**

"2X3"
şeritle hizmet
verecek

Köprü'nün kule bağlantıları ve unsurları, **Türk bayrağına atfen kırmızı ve beyaz renklerde olacak**

Kulelerin üst kısmı Seyit Onbaşı'nın Çanakkale Savaşları'nda namluya sürdüğü top mermisini temsil edecek şekilde yapılacaktır

13.11.2021

ANADOLU AJANSI

Türk Konseyi Devlet Başkanları 8. Zirvesi

ZİRVENİN TEMASI

"DİJİTAL ÇAĞDA YEŞİL TEKNOLOJİLER VE AKILLI ŞEHİRLER"

Ahıska Türklerinin sürgün edilişinin 77. yılı

Sovyet Sosyalist Cumhuriyetler Birliği'nin (SSCB) lideri Josef Stalin tarafından 77 yıl önce ana vatanlarından koparılan Ahıska Türklerinin kalbinde sürgünün acısı ve vatan hasreti ilk günkü gibi tazeliğini koruyor

AHISKA SÜRGÜNÜ 14 Kasım 1944

Ahıskalı Türklerin en çok yaşadıkları ülkelerin başında **Türkiye, Kazakistan, Azerbaycan, Rusya, Özbekistan, Kırgızistan, Ukrayna ve ABD** geliyor

Bugün Gürcistan toprakları içerisinde yer alan ve Ardahan'a 15 kilometre uzaklıkta bulunan **Ahıska, 1829'a kadar Osmanlı İmparatorluğu'na bağlı kaldı**

Osmanlı-Rus savaşının ardından imzalanan **Edirne Antlaşması**'yla Ahıska, **Çarlık Rusya'sının hakimiyetine girdi**

Ahıska, 1. Dünya Savaşı'ndan sonra Sovyetler Birliği sınırları içinde kalan **Gürcistan'a bağlandı**

Ahıska'da yaşayan **86 bin Türk ve Müslüman**, 14 Kasım 1944'te dönemin SSCB lideri **Stalin'in kararıyla** birkaç saat içinde **Kazakistan, Kırgızistan ve Özbekistan'a sürüldü**

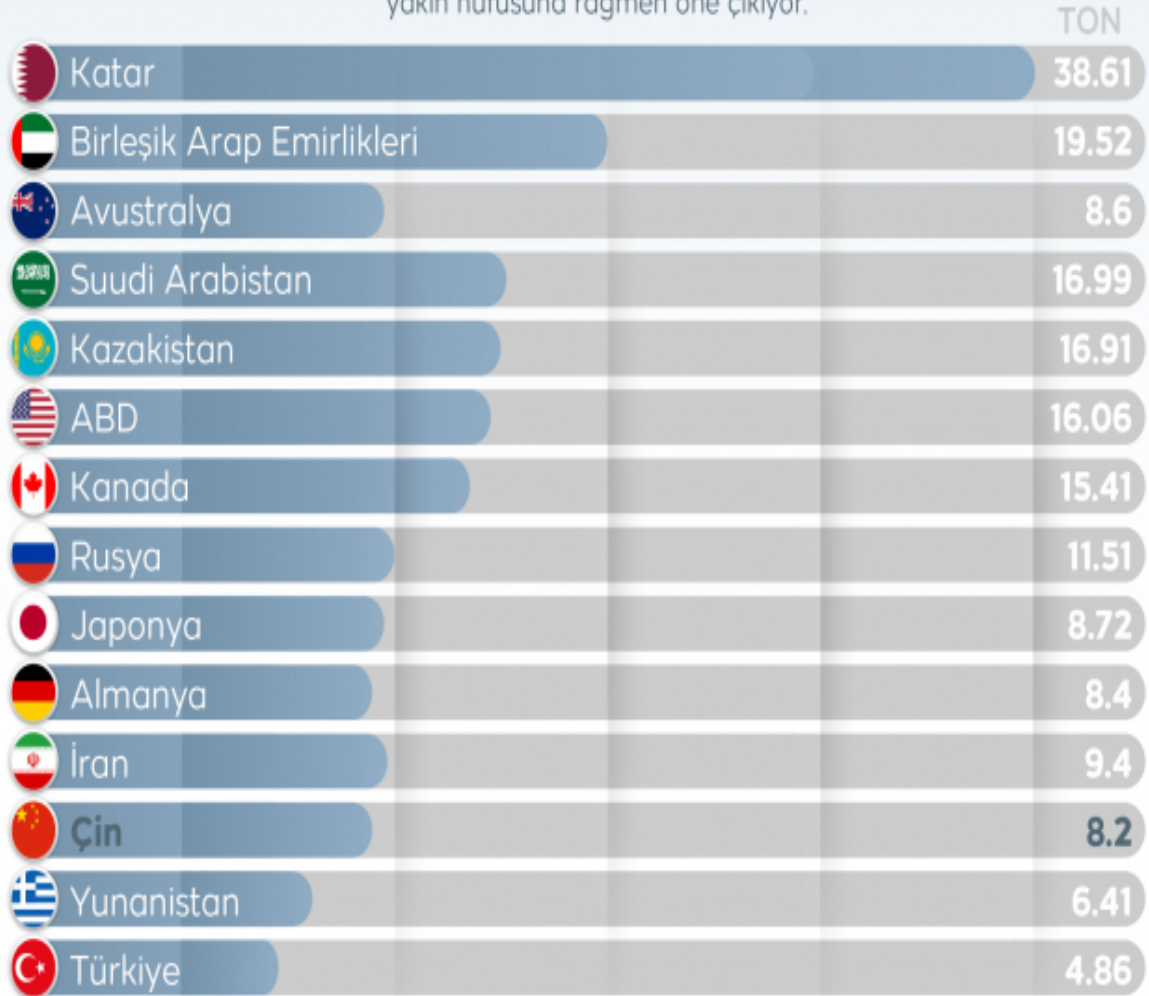
Trenlere doldurulan Ahıskalı Türklerin tüm eşyaları geride kaldı. Vagonlara üst üste bindirilen **Ahıskalıların zorunlu yolculuğu bir aydan fazla sürdü**

Yaklaşık **17 bin Ahıska Türkü** açlık, soğuk ve hastalık nedenleriyle yolculuk sırasında **hayatını kaybetti**

Kişi Başına Düşen Yıllık Karbon Emisyonu Miktarı

Ülkelerin emisyon miktarları nüfuslarına kıyaslandığı zaman Çin 1,5 milyara yakın nüfusuna rağmen öne çıkıyor.

Kaynak: Our World in Data 2019

Azerbaycan'ın Karabağ'daki zaferinin üzerinden bir yıl geçti

Azerbaycan ordusunu, Karabağ ve civarının Ermenistan işgalinden kurtarılmasında, askerinin kahramanlıkları ile SİHA gibi teknolojik silahların varlığı 44 günde zafere taşıdı

27 EYLÜL
10 KASIM 2020

5 ŞEHİR

4 KASABA

286 KÖY
işgalden kurtarıldı

2 BİN 908
şehit

94 SİVİL
hayatını kaybetti

27 EYLÜL 2020

Ermenistan, Azerbaycan mevzilerine ve sivil yerleşim birimlerine ateş açtı

Azerbaycan, tüm cephe boyunca karşı saldırı başlattı

28 EYLÜL 2020

Ülkede kısmi seferberlik ilan edildi

3 EKİM

Terter ilinin Sukavuşan kasabası işgalden kurtarıldı

4 EKİM

27 yıl işgal altında bulunan Cebrayıl şehri işgalden kurtarıldı

10 EKİM

İnsani amaçlı geçici ateşkes sağlandı

11 VE 17 EKİM

Ermenistan'ın Gence'ye saldırılarında 25 sivil hayatını kaybetti. 17 Ekim'de Fuzuli işgalden kurtarıldı

18 EKİM

İnsani amaçlarla yeni geçici ateşkes ilan edildi fakat Ermenistan ateşkese uymadı

20 EKİM-25 EKİM

20 Ekim'de Zengilan 25 Ekim'de Gubadlı işgalden kurtarıldı

26 EKİM

ABD'nin girişimiyle insani amaçlı geçici ateşkes imzalandı. Ermenistan ateşkese yine ihlal etti

27 EKİM-28 EKİM

Ermenistan'ın Berde'ye düzenlediği saldırılarda, 26 sivil hayatını kaybetti

8 KASIM

Şuşa işgalden kurtarıldı

10 KASIM

Azerbaycan, Ermenistan ve Rusya arasında bildiri imzalandı. Ermenistan yenilgiyi kabul etti

20 KASIM

Azerbaycan ordusu, 27 yıldır işgal altında bulunan Ağdam'a girdi

25 KASIM

Kelbecer, Azerbaycan'a iade edildi

30 KASIM

Ermeni güçleri Laçın'dan çıktı

Karabağ ve çevresi bir yılda modern projelerin şantiye alanına dönüştü

Azerbaycan, Ermenistan işgalini sonlandırdığı Karabağ ve çevresinde, bir yılda yaptığı projelerle dikkatleri çekiyor

MAYIN TEMİZLEME ÇALIŞMALARI

20 bin hektar alan mayınlardan temizlendi

50 bin mayın ve patlamamış mühimmat etkisiz hale getirildi

DOST AGROPARK AKILLI TARIM KAMPÜSÜ

Modern teknolojilerle tarım faaliyetleri gerçekleştirilecek

KURTARILAN BÖLGELERİN AYDINLATILMASI

Kurtarılan bölgelere elektrik ulaştırmak için yeni elektrik hatları çekiliyor

Cebrail, Fuzuli, Zengilan, Gubadlı ve Kelbecer'de trafo merkezleri inşa edildi

RUSYA

İŞGALDEN KURTARILAN BÖLGELERİN İMARİ

2021 devlet bütçesinden 2,2 milyar manat (1,29 milyar dolar) ayrıldı

Kent bazında ilk olarak Ağdam'ın yeniden kurulması planlanıyor

Ağdam, 3 yıl sonra 50 binden fazla kişinin yaşayacağı modern bir kent olacak

FUZULİ ULUSLARARASI HAVALİMANI

Temeli 14 Ocak 2021'de atıldı. Karabağ'ın dünyaya açılan kapısı niteliğindeki havalimanı 26 Ekim'de açıldı

Zengilan ve Laçın havalimanlarında da inşaat çalışmaları sürüyor

'AKILLI KÖY' KONSEPTİ

Zengilan'daki Ağal köyünde 200 müstakil ev inşa ediliyor

- Alternatif enerji kaynakları
- Ekolojik ısıtma
- Akıllı ışıklandırma sistemleri

BÖLGE YENİ YOLLARLA ÖRÜLÜYOR

Bölgede yapımı tamamlanan ve süren kara yollarının toplam uzunluğu 723 kilometre

10.11.2021

AA
ANADOLU AJANSI

Cumhurbaşkanlığı 2021 Kültür ve Sanat Büyük  d lleri'nin sahipleri belli oldu

Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Cumhurbaşkanlığı 2021 Kültür ve Sanat Büyük  d lleri'nin sahiplerini açıkladı

B LİM KÜLTÜR

Teoman
Duralı

G RSEL SANATLAR

Alev
Ebuzziya

MÜZİK

 dil
Biret

VEFA ÖDÜLÜ

Kemal
Tahir

S NEMA

Cüneyt
Arkin

SAHAFLIK

 brahim
Manav

EDEB YAT

Gürbüz
Azak

KALİGRAFİ

Etem
Çalıřkan

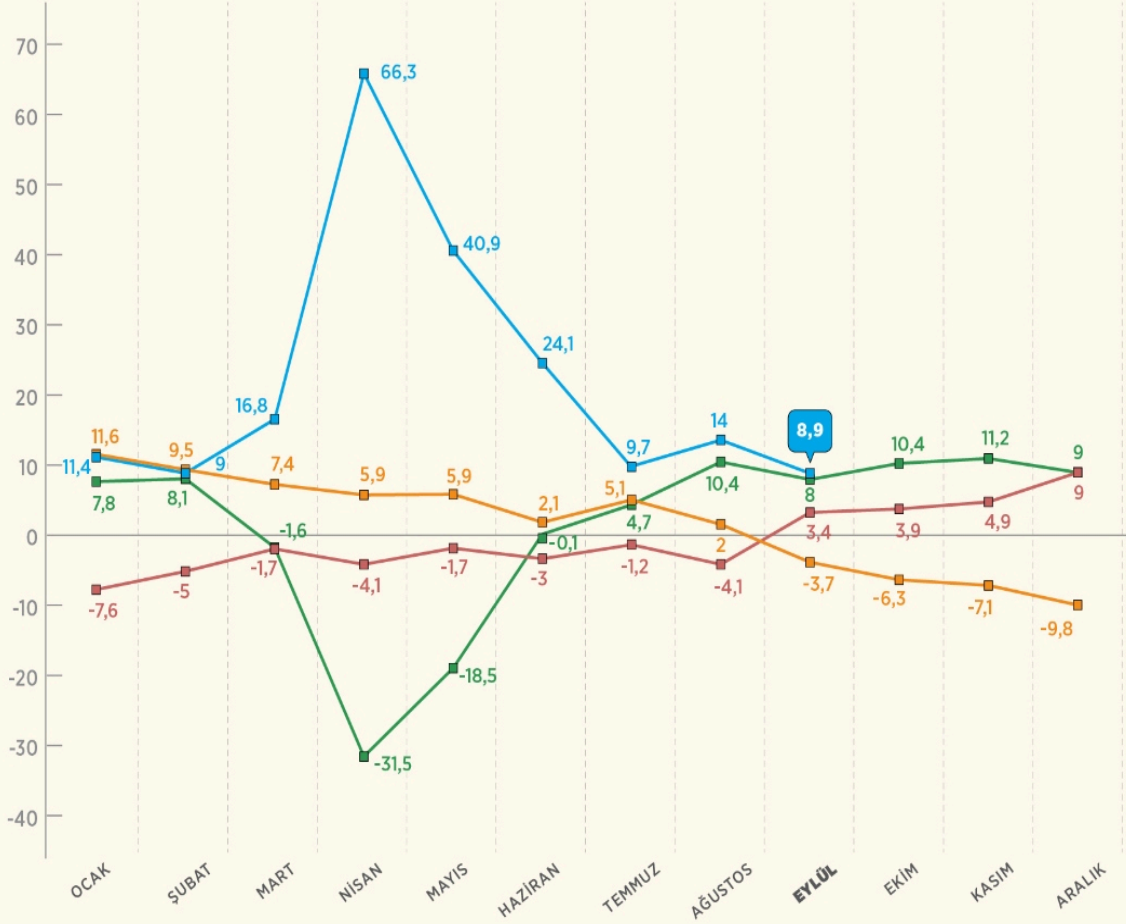

Sanayi üretim endeksi

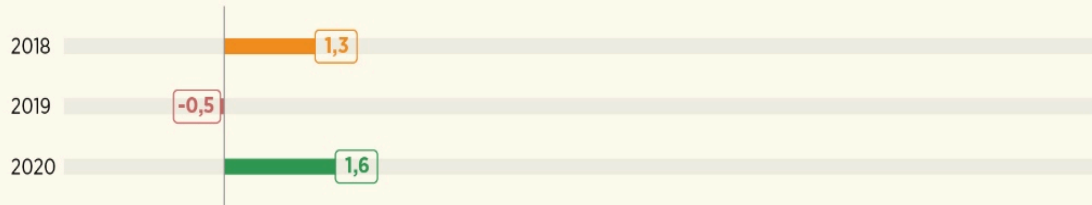
Sanayi üretim endeksi, eylülde aylık bazda yüzde 1,5 azalırken yıllık bazda yüzde 8,9 artış gösterdi

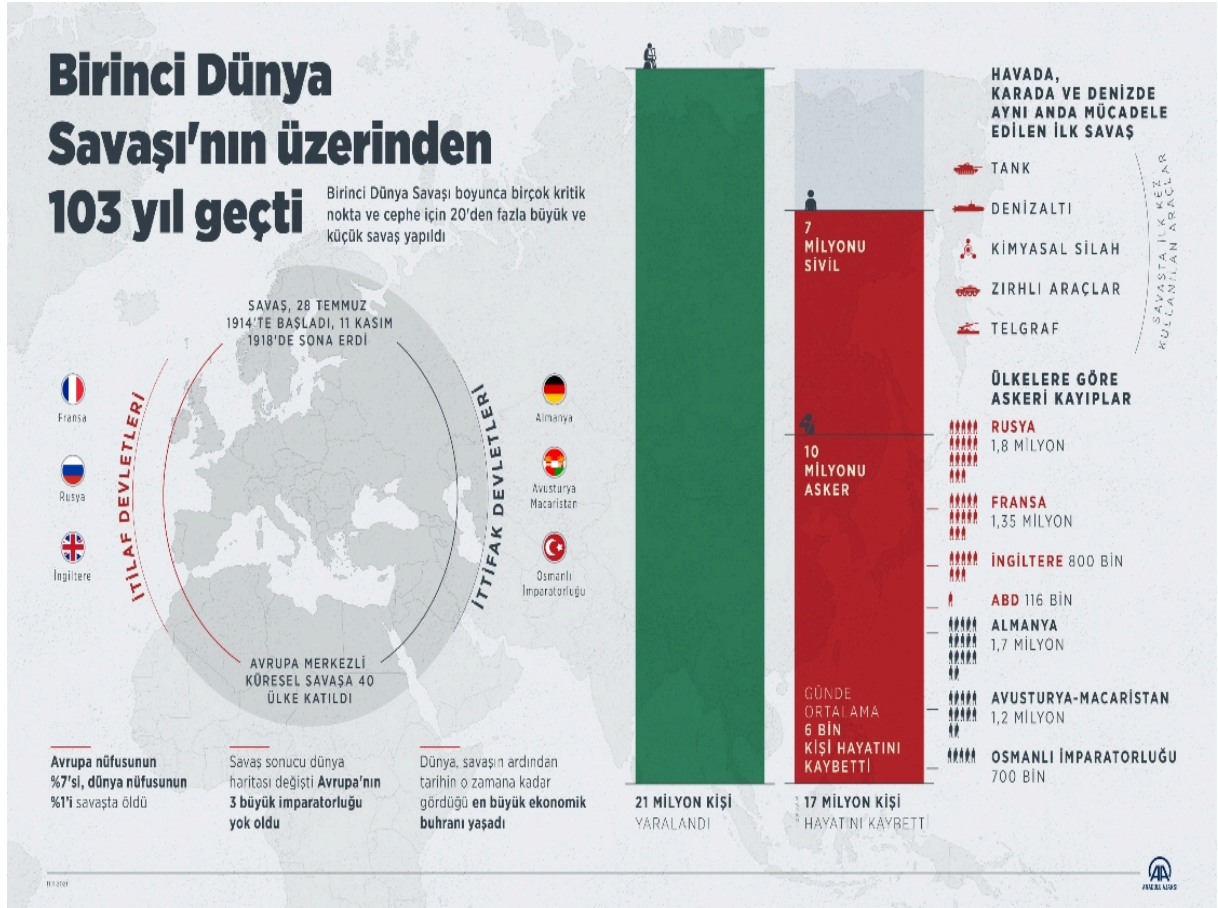
● SANAYİ ÜRETİM ENDEKSİLERİNİN TAKVİM ETKİSİNDEN ARINDIRILMIŞ YILLIK DEĞİŞİM ORANLARI (%)

2018 2019 2020 2021

● YILLIK ORTALAMA (%)

İnfoGraflar Anadolu Ajansından alınmıştır.

Kitap Tavsiyesi

Bugün aşırı rekabet ve bireycilik üzerine kurulu bir ideolojinin hükmü altında yaşıyoruz. Ve bu ideoloji insan doğasının doğru bir temsilini sunmadığı gibi, toplumların harcı olan umudu ve ortak nedeni yok ediyor. Ancak onu yerinden etmek için insanları yeniden politik olmaya sevk edecek, kendileri ve birbirlerinin hayatlarına, çevrelerindeki yaşayan dünyaya sahip çıkmaya yöneltecek yeni bir tasavvur ortaya koymak gerekiyor.

Ekolojist ve düşünür George Monbiot bu son derece önemli kitabında, bizi yeniden topluluklar oluşturmaya çağırıyor; yalnızlık salgını, yabancılaşma, tükenmişlik sendromu ve aşırı-tüketimcilik gibi çağın salgın hastalıklarına karşı, yeni bir katılımcı kültür anlayışı önerisiyle, nasıl aidiyet üzerine kurulu yapıcı bir siyaset yaratabileceğimizi –böylece adım adım dizginleri ele alabileceğimizi - anlatıyor.